

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ombildning av sparbank till bank i aktiebolagsform och till lag om ändring av 1 § lagen om bankinspektionen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en lag om ombildning av sparbank till bank i aktiebolagsform skall stiftas. Beslut om att en sparbank skall ombildas till en bank i aktiebolagsform fattas av sparbankens principaler.

Ombildningen till en bank i aktiebolagsform kan ske så att sparbanken ombildas till en sparbank i aktiebolagsform och som i lagen benämns sparbanksaktiebolag, eller så att sparbanken ombildas till en affärsbank. Dessutom föreslås, att sparbanksaktiebolag skall kunna ombildas till en affärsbank.

Lagen om affärsbanker och lagstiftningen om aktiebolag skall tillämpas på sparbanksaktiebolag, om inte något annat stadgas i den föreslagna lagen, i affärsbankslagen eller i lagen om depositionsbankernas verksamhet. Efter den övergångsperiod som hänför sig till ändring av samfundsform skall lagstiftningen om affärsbanker och aktiebolag till alla delar tillämpas på en bank som har ombildats till en affärsbank.

Sparbankens tillgångar, skulder och reserveringar samt övriga rättigheter och förbindelser övergår på den bank som fortsätter sparbankens verksamhet. Ändringen leder inte till några skattepåföljder.

Av grundkapitalet och reservfonden bildas ett aktiekapital för den bank som fortsätter sparbankens verksamhet. Bankens aktier överlåts till en eller flera stiftelser, vilkas ändamål skall vara att främja sparandet. Om sparbanken har en grundfond, kan också den ombildas till aktiekapital.

Registrerings- och andra anmälningsärenden,

samt tillsynen över stiftelserna, som enligt lagen om stiftelser hör till justitieministeriet, skall överföras till bankinspektionen samt ansökningsärendena till finansministeriet.

Sparbankens koncession överförs på den bank som fortsätter verksamheten. Ombildning av en sparbank på det föreslagna sättet förutsätter dock finansministeriets tillstånd och att bankens bolagsordning eller dess ändring skall fastställas av finansministeriet.

Den främsta orsaken till att en ombildning av en sparbank till en bank i aktiebolagsform föreslås bli möjlig genom lag är att dessa banker skall få samma möjligheter att anskaffa eget kapital som andra banker har. I samband med att denna lag stiftas och då ändring av företagsform sker med stöd av den skall grunderna och det som är kännetecknande för sparbankernas verksamhet inte ändras mer än nödvändigt.

En bank som har ombildats till ett sparbanksaktiebolag kvarstår som medlem i sparbankernas säkerhetsfond. En bank som har ombildats till en affärsbank skall däremot ansluta sig till affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond efter en övergångsperiod på två år.

Det föreslås att också förfarandet då en sparbank i aktiebolagsform ombildas till en affärsbank skall regleras genom denna lag.

Samtidigt föreslås att lagen om bankinspektionen skall ändras.

Avsikten är att lagarna skall träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa, dock senast den 1 november 1992.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	DETALJMOTIVERING	10
1. Propositionens betydelse	3	1. Motivering till lagförslaget	10
1.1. Mål	3	1.1. Lag om ombildning av sparbank till bank i aktiebolagsform	10
1.1.1. Den nya lagstiftningen om deposi- tionsbanker och om kreditinstitut .	3	1.2. Lag om ändring av 1 § lagen om bankin- spektionen	15
1.1.2. Ökning av en sparbanks eget kapital	3	2. Ikraftträdande	15
1.1.3. Sparbankernas ställning	4	LAGTEXTER	16
1.2. Medel	4	1. Lag om ombildning av sparbank till bank i aktiebolagsform	16
2. Nuläget och ärendets beredning	5	2. Lag om ändring av 1 § lagen om bankinspektio- nen	19
2.1. Internationell jämförelse	5	BILAGA	21
2.2. Sparbankernas utveckling och rörelseverk- samhet	7	Paralleltext	21
2.3. Ärendets beredning	9		
3. Propositionens ekonomiska och administrativa verkningar	9		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Propositionens betydelse

1.1. Mål

1.1.1. *Den nya lagstiftningen om depositionsbanker och om kreditinstitut*

Lagen om depositionsbankernas verksamhet (1268/90), nedan depositionsbankslagen, och vissa andra lagar som har samband med den trädde i kraft vid ingången av 1991. Ett av de centrala målen för denna totalreform av depositionsbanklagstiftningen var att förenhetliga de olika depositionsbankernas, dvs. affärsbankernas, sparbankernas och andelsbankernas samt Postbanken Ab:s verksamhetsförutsättningar. En enhetlig lagstiftning ger alla depositionsbanker samma förutsättningar att idka all slags rörelse som hör till bankverksamheten inom de gränser som bankens sakkunskap, ekonomiska resurser och egna kapital ställer. Enhetliga verksamhetsmöjligheter tryggar en äkta och effektiv konkurrens mellan olika banker och bankgrupper. Tack vare den nya lagstiftningen har bankerna fått större möjligheter att själva välja var tyngdpunkten för verksamheten skall ligga. På lång sikt leder detta till ett till strukturen mångsidigare och effektivare banksystem.

Depositionsbankslagen avviker från den tidigare banklagstiftningen i synnerhet när det gäller regleringen av soliditeten. En depositionsbanks soliditet bestäms genom att bankens eget kapital jämförs med bankens fordringar och investeringar samt bankens förbindelser utanför balansräkningen. Kravet på eget kapital för tillgångar och förbindelser fastställs enligt hur riskfyllda de är. Bankens verksamhetsmöjligheter begränsas således av bankens eget kapital och av hur riskfylld verksamheten är.

Ett avtal har ingåtts om det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet). Avsikten är att avtalet skall träda i kraft vid ingången av 1993. Avsikten är att avge en regeringsproposition till riksdagen med förslag till lag om kreditinstitutens verksamhet som föreslås träda i kraft vid samma tidpunkt. Genom den nämnda lagen harmoniseras bl.a. de stadganden som gäller uträkning av soliditeten så att de överensstämmer med innehållet i den Europeiska gemenskapernas (EG) direk-

tiv om kapitalbasen i kreditinstitut och om kapitaltäckningsgraden för kreditinstitut. Reformen innebär att kravet på soliditet för sparbankerna ytterligare kommer att skärpas betydligt jämfört med de gällande nya krav som trädde i kraft vid ingången av 1991. Då det egna kapitalet räknas ut överförs uppskrivningfonden från primärt eget kapital till sekundärt eget kapital. Då kapitaltäckningsgraden räknas ut har det system enligt vilket kreditstocken har säkrats inte längre någon betydelse.

1.1.2. *Ökning av en sparbanks eget kapital*

Revideringen av de regler som gäller depositionsbankernas soliditet ställer tillsammans med sparbankernas mångsidigare rörelseverksamhet nya krav på anskaffningen av eget kapital för sparbankerna. Enligt stadgandena i sparbankslagen (1270/90), som trädde i kraft vid ingången av 1991, kan sparbankerna samla in eget kapital till en ny grundfond. Den kan innehålla riskkapital som har samlats in hos allmänheten. En placering kännetecknas av att den till sin natur är en slutlig riskplacering, att den kan överföras till marknadspris och att dess avkastning är beroende av sparbankens resultat.

Grundfonden kan vara högst dubbelt så stor som sparbankens övriga egna kapital, om inte bankinspektionen av särskilda skäl medger undantag.

När det gäller de grundläggande egenskaperna avviker grundfonden från aktiekapitalet på så sätt att den som äger en grundfondsandel har rätt att få sin andel av sparbankens grundfond om sparbanken upplöses, medan en aktieägare i ett aktiebolag har rätt att få en skiftesandel av den nettoförmögenhet som återstår då bolagets samtliga skulder har betalats.

De till buds stående metoderna för anskaffning av eget kapital räcker inte längre till för att säkerställa möjligheterna att utveckla sparbankernas verksamhet då förhållandena inom bankverksamheten har förändrats betydligt. Utöver de nuvarande sätten att anskaffa eget kapital behöver sparbankerna möjligheter att anskaffa aktiekapital. Det förutsätter att samskaffningsformen ändras till aktiebolag.

1.1.3. Sparbankernas ställning

De soliditetsregler som ingår i lagen om depositionsbankernas verksamhet har inneburit och de preciserade soliditetsregler som eventuellt kommer att ingå i regeringens proposition med förslag till lag om kreditinstitutens verksamhet kommer att innebära väsentligt större krav på eget kapital för sparbankerna än tidigare. Detta tvingar bankerna att söka nya utvägar att öka sitt eget kapital.

Den snabba internationaliseringen inom bankverksamheten förutsätter att bankerna har ett betydande eget kapital för att förtroendet skall kunna säkerställas. Då de i grund och botten väsentligt förändrade omständigheterna inom bankverksamheten beaktas, skulle det naturligaste sättet för en sparbank att anskaffa nödvändigt eget kapital vara att den, om den så vill, kunde ombildas till en bank i aktiebolagsform. Då kan det egna kapitalet ökas bl.a. genom aktieemissioner som kan tecknas av allmänheten.

De senaste åren har sparbanksgruppens struktur utvecklats i en riktning mot större regionala banker. Om strukturutvecklingen fortgår, måste sparbankerna ha möjligheter att utveckla sin verksamhet också när det gäller samfundsformen.

1.2. Medel

Enligt 1 § sparbankslagen förstås med sparbank en penninginrättning som bedriver verksamhet som avses i depositionsbankslagen. Sparbankernas särskilda ändamål är att främja sparandet.

Hittills har sparbanker bildats och reglerats på samma sätt som stiftelser. Av de stadganden som gäller sparbankernas förvaltning och användningen av tillgångar framgår att en sparbank inte har några egentliga ägare eller medlemmar, utan sparbankens förvaltning handhas av principalerna, som är bankens högsta organ och företrädare bankens deponenter och den som äger grundfondsandelar.

En sparbanks vinst och annat fritt eget kapital kan dock genom beslut av principalerna, om det av styrelsen föreslagna beloppet inte överskrids, delas ut som vinstandel på bankens grundfondsandelar, om inte något annat följer av 32 § i depositionsbankslagen. Enligt 40 § 2 mom. sparbankslagen kan som vinstandel en-

dast utdelas sådan vinst och sådant annat fritt eget kapital som har uppkommit efter att grundfonden inrättades. Av den del av sparbankens vinst som inte används för ökning av reservfonden, för utdelning av vinst på grundfundsandelarna eller lägga till sparbankens fria egna kapital kan enligt 40 § 3 mom. sparbankslagen medel genom principalernas beslut, om det av styrelsen föreslagna beloppet inte överskrids, användas för sparfrämjande eller andra allmännyttiga ändamål, dock högst intill 25 % av vinsten. I samband med att en bank upphör med sin verksamhet, skall återstående tillgångar överföras till sparbankernas säkerhetsfond för att användas för sparfrämjande på det sätt som finansministeriet bestämmer.

På grund av de ovan nämnda kännetecknen har det fortfarande allmänt ansetts att en sparbank till sin juridiska natur är en specifik stiftelse, som omfattas av en speciallagstiftning. En stiftelses väsentliga kännetecken, dvs. att medlen förvaltas särskilt och skall användas för ett fastställt ändamål, passar också in på en sparbank.

Det faktum att en sparbank klassificeras som stiftelse och i synnerhet de stadganden som gäller användningen av en sparbanks nettoegendom då banken upphör med sin verksamhet är av betydelse då det förfarande reds ut genom vilket en sparbank skall kunnat ombildas till en bank i aktiebolagsform. En sparbank har inga ägare eller medlemmar, till vilka de aktier som motsvarar aktiekapitalet i den sparbank som ombildas till en bank i aktiebolagsform kan och bör delas ut. Därför bör aktierna kunna anvisas en sådan instans som förutsätts i de stadganden som gäller användningen av en sparbanks nettoegendom i samband med att bankens verksamhet upphör. Då nödvändigheten av att bankens eget kapital, som banken har då samfundsformen ändras, fortfarande till sin karaktär skall kvarstå som stiftelseförmögenhet beaktas, kan ändringen genomföras på ett godtagbart sätt genom att aktierna i den bank som har aktiebolagsform överläts till en stiftelse, vars ändamål är att främja sparandet och som dessutom eventuellt har något annat allmännyttigt eller välgörande ändamål.

Enligt 78 § 5 mom. sparbankslagen får en sparbank fusioneras endast med en annan sparbank.

Enligt lagförslaget skall en sparbank ombildas till en bank i aktiebolagsform genom universalsuccession. Den bank som fortsätter

sparbankens verksamhet övertar sparbankens tillgångar samt ansvaret för bankens skulder och andra förbindelser.

Grundkapitalet och en del av reservfonden, som hör till sparbankens eget kapital, ombildas till ett aktiekapital för den bank som har aktiebolagsform. De aktier som motsvarar aktiekapitalet överläts till en eller flera redan etablerade stiftelser eller till en eller flera nya stiftelser som grundas. Stiftelsens eller stiftelsernas ändamål skall vara att främja sparandet. En sådan stiftelses verksamhet skall till vissa delar regleras av specialstadganden. Om stiftelsens ändamål och om innehavet av de aktier som den mottar av sparbanken skall stadgas genom lag. Stiftelsen får inte överlåta dessa aktier utan finansministeriets tillstånd.

Om sparbanken har en grundfond, kan också den ombildas till aktiekapital. En ombildning av grundfonden till aktiekapital förutsätter beslut i saken av principalerna samt att principalerna beslutar om att de aktier som motsvarar grundfonden skall överlåtas till dem som äger grundfondsandelar. Om grundfonden inte ombildas till aktiekapital, skall principalerna besluta om det vederlag som skall betalas till grundfondsandelsägarna och om de grunder enligt vilka det skall fördelas mellan grundfondsandelsägarna.

Den primära avsikten med ändringen av samsfundsformen är att skapa tillräckliga förutsättningar för en sparbank att öka sitt eget kapital. Bankens ägarbas bör också kunna breddas genom aktieemissioner och banken på detta sätt få nytt eget kapital.

I bolagsordningen för den bank som har aktiebolagsform skall det kunna bestämmas att de aktier som stiftelsen kommer att inneha har ett röstetal som är tjugo gånger röstetalet för de aktier som erbjuds allmänheten, i enlighet med vad som är tillåtet enligt 9 kap. 3 § lagen om aktiebolag (734/78).

Det sparbanksaktiebolag som fortsätter sparbankens verksamhet skall fortfarande höra till sparbankernas säkerhetsfond och stå under sparbanksinspektionens tillsyn.

En bank som har ombildats från en sparbank till en affärsbank skall däremot gå över från sparbankernas säkerhetsfond till affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond och affärsbankslagen (1269/90) skall tillämpas på den. Eftersom bankverksamhetsmiljön väsentligt har förändrats och de risker som hänför sig till verksamheten ökat de senaste

åren, måste de förpliktelser som sparbankernas säkerhetsfond har och som den bank som utträder ur säkerhetsfonden skall delta i exakt fastställas i samband med att banken går över från den ena säkerhetsfonden till den andra. För att förpliktelserna skall kunna bestämmas på rätt sätt, är det ändamålsenligt att en övergångstid på två år införs för övergången från en säkerhetsfond till en annan. Under övergångstiden kommer åtminstone en betydande del av de risker som inte är kända för säkerhetsfonden då övergångstiden börjar att realiseras. Under övergångstiden står affärsbanken dock under sparbanksinspektionens tillsyn.

Ett sparbanksaktiebolags verksamhet kan utvecklas i en sådan riktning att det är ändamålsenligt att banken ombildas till en affärsbank. För att en sådan ombildning skall vara möjlig har stadganden om förfarandet tagits in i lagförslaget.

2. Nuläget och ärendets beredning

2.1. Internationell jämförelse

Sverige. Svenska sparbanksföreningens strukturkommitté kom i sitt betänkande, som blev klart 1989, fram till en organisationsmodell, som nu har införts och som är känd under namnet Sparbanksgruppen AB. Strukturmodellen förutsatte att en sparbank kan ombildas till ett aktiebolag. Till sparbankslagen fogades ett nytt kapitel (8 kap.) Ombildning till bankaktiebolag.

I 8 kap. sparbankslagen stadgas om ombildning av en sparbank till bankaktiebolag som följer:

— sparbanksstämman kan besluta att sparbanken skall upplösas utan likvidation samt ombildas till bankaktiebolag,

— en sådan ombildning skall gå till så att sparbanken överlåter sin rörelse till ett bankaktiebolag. Som ersättning erhåller sparbanken aktier i bankaktiebolaget. Sparbanken överlämnar utan ersättning aktierna till en stiftelse, som har bildats av en eller flera sparbanker och vars huvudsakliga ändamål är att främja sparandet i Sverige.

Till den punkt i bankrörelselagen som gäller ett bankaktiebolags firma fogades ett tillägg som följer:

— ett bankaktiebolag som har övertagit en

sparbanks rörelse vid ombildning enligt 8 kap. sparbankslagen får, efter tillstånd av bankinspektionen, använda ordet sparbank i sin firma.

Sparbanksgruppen AB bildades på följande sätt:

— sparbanken grundade en stiftelse och överlät utan ersättning sina aktier i sparbankernas centralbank Sparbankernas Bank till denna stiftelse,

— sparbanken bildade ett bankaktiebolag och överlät sin rörelse som apportegendom till bankaktiebolaget. Som ersättning fick sparbanken den aktiestock som bankaktiebolaget hade emitterat,

— sparbanken överlät utan ersättning aktierna i bankaktiebolaget till stiftelsen,

— stiftelsen överlät såväl aktierna i Sparbankernas Bank som aktierna i bankaktiebolaget till Sparbanksgruppen AB. Som ersättning fick stiftelsen aktier som Sparbanksgruppen AB emitterade.

Under 1992 kommer de 11 sparbanksaktiebolag som hör till koncernen Sparbanksgruppen AB samt koncernens andra dotterbolag, t.ex. sparbankernas centralbank och hypoteksbanken, att sammanslås till en bank som kommer att heta Sparbanken Sverige AB.

Danmark. Från ingången av 1989 har de danska sparbankerna med stöd av lag kunnat ombildas till aktiebolag enligt två alternativa modeller.

Båda alternativen förutsätter att sparbanken upplöses utan likvidation så att bankrörelsens fordringar och skulder överförs till ett nytt bolag som har rätt att bedriva bankverksamhet. Som vederlag för den överlåtna bankrörelsen erhålls bolagets aktiestock. Aktierna placeras antingen i en stiftelseliknande fond eller också upprättas i aktiebolaget en bunden sparbanksreserv, vars värde motsvarar värdet av den överlåtna bankrörelsen.

Den fond som har bildats enligt den förstnämnda modellen får ett aktieinnehav, vars värde motsvarar sparbankens reserver. Den enda uppgift fonden i praktiken har är att förvalta aktierna och, om de ger någon avkastning, placera avkastningen i nya aktier i aktiebolaget. Fonden har inget allmännyttigt syfte, med vid konkurs eller likvidation delas fondens medel ut till allmännyttiga eller välgörande ändamål. Fonden leds av en styrelse med minst fem ledamöter, av vilka flertalet väljs ur aktiebolagets styrelse. På detta sätt säkerställs att

fonden och aktiebolaget också i fortsättningen betraktas som en enhet.

Den sparbanksreserv som har skapats enligt den andra modellen har en särställning. Vid konkurs eller likvidation används aktiekapitalet och övriga reserver före sparbanksreserven. Om bankens verksamhet härvid upphör, skall sparbanksreserven användas för allmännyttiga eller välgörande ändamål. Reserven skall årligen uppskrivas med 10 % på den del av vinsten som inte används för täckande av tidigare års förluster.

En ombildning av en bank från en sparbank till ett aktiebolag utlöser inte någon skatteeffekt. Enligt den lagstiftning som gäller ombildningen betraktas ombildningen i skatterättsligt hänseende som en fusion mellan sparbanker. En sådan fusion föranleder enligt dansk lagstiftning ingen skattebelastning.

Båda modellerna förutsätter att det nybildade bankaktiebolaget skall emittera aktier, som erbjuds kunderna, de anställda och allmänheten.

De danska sparbankerna har velat bevara sin sparbankskaraktär och kvarstå som demokratiska samfund utan dominerande storägare. Sålunda begränsar sparbanksaktiebolagen i sina stadgar både rösträtten och äganderätten till vissa fastställda maximiprocenttal.

Norge. I Norge fogades 1990 ett tillägg till finansieringslagen (finansieringloven), som gäller ombildning av finansinstitut till aktiebolag. Tillägget gäller närmast försäkringsbolag och kreditföreningar. I samband med beredningen av lagändringen konstaterades att stadgandena kan tjäna som modell, om det i framtiden skulle bli aktuellt att ändra sparbankslagen för att göra en ombildning av sparbanker till aktiebolag enklare. En sådan ändring är under beredning. En ändring av samfundsformen regleras inte i detalj i lagen. Den myndighet som beviljar koncession skall dock godkänna organisationsformen innan koncession beviljas.

Då en sparbank ombildas till ett aktiebolag, förutsätts att sparbanksaktiebolagets förvaltningsorgan till sin sammansättning och kompetens uppfyller de krav som ställs på en affärsbanks förvaltningsorgan. Enligt finansieringslagen sker ombildningen av ett penninginstitut till ett aktiebolag så att bankens balansräkning överförs till det nybildade aktiebolaget. Aktierna kan antingen fördelas bland penninginstitutets kunder eller också kan en stiftelse bildas och aktierna överlåts till den. I bägge fallen

kan eventuella grundfundsandelsägare (grundfundsbevisiere) byta ut sina andelar mot aktier.

Enligt stiftelsealternativet i finansieringslagen, som är en allmän lag, ombildas en sparbank till ett aktiebolag som följer:

— en stiftelse grundas, stiftelsen skall innehå samtliga aktier i sparbanksaktiebolaget, med undantag av de aktier som ges till grundfundsandelsägarna,

— sparbankens koncession överförs på sparbanksaktiebolaget och likaså bankens alla förpliktelser,

— om inte annat har avtalats skall grundfundsandelsägarna erbjudas möjlighet att byta ut andelarna mot aktier i sparbanksaktiebolaget,

— den stiftelse som grundas omfattas av lagstiftningen om stiftelser som idkar näringsverksamhet,

— stiftelsen förvaltar de aktier som överläts till den då den grundas samt de medel som den tar emot på basis av aktieinnehavet. Med tillstånd av tillsynsmyndigheterna kan stiftelsen emittera grundfundsandelar för att kunna förvärva aktier i aktiebolaget. Stiftelsen kan sälja sina aktier i sparbanksaktiebolaget eller förvärva aktier eller grundfundsandelar i andra inrättningar samt sköta sin likviditet via bankdepositioner och t.ex. statscertifikat (statspapper).

Enligt finansieringslagen är stiftelsen i mycket liten grad beroende av sparbanksaktiebolaget. Lagstiftarens avsikt har varit att stiftelsen skall ges en faktisk möjlighet att till aktiebolagets ledning framföra sådana krav som tillkommer en aktieägare när det gäller aktiebolagets lönsamhet och avkastning.

Reglerna i finansieringslagen om ägar- och rösträttsbegränsningar gäller inte sådana stiftelser som har grundats i enlighet med lagen i fråga och som innehar aktierna i ett sparbanksaktiebolag.

Storbritannien. I början av 1970-talet fanns det ca 70 verksamma sparbanker i Storbritannien. Efter en omfattande fusionsprocess hade antalet sparbanker år 1983 reducerats till fyra. Under början av 1980-talet utreddes möjligheterna att ytterligare utveckla sparbanksgruppens struktur och ändra samfundsformen. Orsaken var att det var svårt att med de medel som stod till buds trygga ett tillräckligt stort eget kapital. År 1985 stiftades en lag, genom vilken det blev möjligt att ombilda en sparbank till ett aktiebolag.

Ombildningsprocessen inleddes med att ett holdingbolag bildades. Bl.a. blev de tidigare fyra självständiga sparbankerna dotterbolag till holdingsbolaget. Den nya bankgruppen benämns TSB Group.

TSB Group fortsatte sparbankernas tradition som en bank för privata kunder. Dessutom förhindrades en koncentration av ägandet och bevarades verksamhetens regionala karaktär.

År 1986 genomförde TSB Group en omfattande aktieemission. Aktierna erbjöds bl.a. sparbankernas kunder och anställda. Efter emissionen hade TSB Group 2 milj. aktieägare. Aktiekapitalet uppgick till 1 300 milj. pund.

I början förhindrades ägarkoncentrationen i TSB så att en aktieägare under de första fem åren efter den första aktieemissionen inte kunde äga mer än 5 % av aktierna. Därefter kan ingen enligt bolagsordningen innehå mer än 15 % av aktiekapitalet och rösträtten.

I samband med strukturomvandlingen grundades fyra regionala fonder. Varje fond äger 5 % av aktierna i koncernen, men de har ingen rösträtt. Fondernas uppgift är att stöda allmännyttiga och välgörande ändamål.

Övriga länder. Sedan slutet av 1970-talet har sparbankerna i Österrike möjligheter att bedriva samma verksamhet som affärsbankerna och från 1987 har en sparbank kunnat ombildas till ett aktiebolag. Myndigheternas avsikt var att alla banker med en balansräkning på minst 4 000 milj. mk skulle bedriva verksamheten i aktiebolagsform.

Vid ingången av 1990 fanns det ännu 210 sparbanker i Frankrike och vid utgången av samma år var antalet 186. Dessa håller på att slås samman till 31 regionala banker. Strukturomvandlingen baserar sig på lag.

2.2. Sparbankernas utveckling och rörelseverksamhet

Strukturutvecklingen. Vid ingången av 1990-talet sjönk antalet sparbanker som följer:

	sparbanker	kontor	snabbbanker
31.12.1985	254	1 330	126
31.12.1986	241	1 332	175
31.12.1987	230	1 323	518
31.12.1988	211	1 313	650
31.12.1989	178	1 308	811
31.12.1990	150	1 134	864
31.12.1991	86	1 036	883

Finlands Arbetarsparbank, Sts-banken, ombildades till en affärsbank vid ingången av 1990.

Sparbankernas storlek varierar betydligt. Den största sparbankens balansomslutning är ca 9 000 milj. mk, medan den minsta sparbankens balansomslutning inte når upp till 50 milj. mk. Det sammanlagda beloppet av sparbankernas balansomslutningar är ca 120 000 milj. mk.

Sparbankernas strukturreform har framskridit betydligt 1992. Ett avtal om uppgående i den nya Sparbanken i Finland har undertecknats av sammanlagt 41 sparbanker. Avsikten är att sammanslagningen skall vara slutförd före utgången av år 1992. Det sammanlagda beloppet av balansomslutningarna för de banker som har undertecknat ett avtal om sammanslagning uppgår till ca 100 000 milj. mk.

Statens säkerhetsfond har beslutat bevilja Sparbanken i Finland kapitalstöd och garantier år 1992 sammanlagt 7200 milj. mark. Syftet med stödet är att säkra en tillräcklig soliditet för banken då den inleder sin verksamhet. Ett av villkoren för stödet är att Sparbanken i Finland ombildas till ett aktiebolag från den 1 januari 1993 eller omedelbart efter det att den lagstiftning, som möjliggör en ombildning av samfundsform, dvs. i denna proposition avsedda lagen har trätt ikraft.

Rörelseverksamhet. Följande belopp, som omfattar de sammanräknade beloppen av balansomslutningarna, depositioner i mark, marknadsbaserad medelsankaffning, krediter i mark, valutakrediter samt eget kapital och reserveringar (1 000 milj. mk), ger en bild av sparbanksrörelsens karaktär:

	balans- räkning	depositioner i mark	marknads- balanserad medelsankaffning
31.12.1985	52	37	1
31.12.1986	59	41	1
31.12.1987	71	47	3
31.12.1988	99	60	6
31.12.1989	121	65	10
31.12.1990	122	68	15
31.12.1991	120	70	15

	krediter i mark	valuta- krediter	eget kapital och reserveringar
31.12.1985	34	0	2,5
31.12.1986	38	0	3,0
31.12.1987	46	0	3,7
31.12.1988	62	0	6,3
31.12.1989	73	3	8,1
31.12.1990	75	10	7,9
31.12.1991	72	9	7,2

Sparbankernas sammanräknade driftsbidrag har utvecklats som följer:

	driftsbidrag milj. mk	av balansens årsmedeltal, %
1.1.—31.12.1985	407	0,83
1.1.—31.12.1986	529	0,95
1.1.—31.12.1987	772	1,17
1.1.—31.12.1988	876	1,03
1.1.—31.12.1989	669	0,64
1.1.—31.12.1990	856	0,74

Sparbankernas sammanräknade depositioner av allmänheten i mark, sammanlagt 70 300 milj. mark, för delade sig den 31.12.1991 enligt kontotyp och skatteplikt som följer:

Depositionen av allmänheten i mark enligt kontotyp Depositionen av allmänheten i mark enligt skatteplikt

Dagligkonton	34 %	Skattefria	60 %
24 mån. konton	26 %	Källskattepliktiga	28 %
Skattepliktiga tidsbundna konton	23 %	Övriga skattepliktiga	12 %
Checkkonton	11 %		
Övriga	6 %		

Sparbankernas sammanräknade krediter till allmänheten i mark enligt sektor, sammanlagt 70 900 milj. mark, samt den största kundgruppens, hushållens krediter i mark, sammanlagt 52 500 milj. mark, fördelade sig den 31.12.1991 som följer:

Krediter till allmänheten i mark enligt sektor	Krediter till hushåll i mark enligt användningsändamål		
Hushåll	74 %	Bostadskrediter	55 %
Samfunds företag	19 %	Konsumtions- krediter	13 %
Samfund som efter- strävar vinst	5 %	Studiekrediter	6 %
Offentliga samfund	1 %	Övriga krediter	26 %
Finansutskott (exkl. banker och hypoteksbanker)	1 %		

Två sparbanker har rätt att använda Finlands Banks centralbanksfinansiering. Dessa sparbanker har också fullständiga valutabanksrättigheter. Finlands Banks utvidgade tillstånd till valutaverksamhet innehas av 10 sparbanker. Utöver de redan nämnda har dessutom 31 sparbanker rätt att förmedla valutakrediter.

Behovet av eget kapital. I takt med att sparbankernas rörelseverksamhet har utvidgats har behovet av eget kapital ökat. Vid sidan av det ökade behovet av eget kapital som beror på rörelsen har också den ändrade banklagstiftningen ökat behovet av eget kapital betydligt. I förhållande till de soliditetsregler som gällde före 1991 har kravet på eget kapital närapå tredubblats.

2.3. Ärendets beredning

Propositionen har i huvudsak beretts av en av finansministeriet tillsatt konversionslagsarbetsgrupp vars promemoria överläts den 30 mars 1992 (arbetsgruppspromemoria 1992:7). Propositionen har färdigställts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet.

Lagförslaget har varit på remiss i finansministeriets skatteavdelning, justitieministeriet, Finlands Bank, bankinspektionen, patent- och registerstyrelsens handelsregisteravdelning, Sparbanksförbundet rf., sparbankernas säkerhetsfond, affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond, Andelsbankernas Centralförbund r.f. samt Finlands Bankförening.

3. Propositionens ekonomiska och administrativa verkningar

Sparbankernas sammanräknade soliditet, uträknad enligt gällande soliditetsregler, var över 8 % vid utgången av 1991. Om en lag om kreditinstitutens verksamhet till följd av anslutningen till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet råder i kraft vid ingången av 1993, kommer de krav som ställs på sparbankernas eget kapital att vara betydligt större till följd av de soliditetsstadganden som ingår i den än de

krav som de nugällande stadgandena ställer. Till följd av att verksamheten blir mera riskfylld är det nödvändigt att försöka öka det egna kapitalet så att det står på en så hög nivå som en stabil och trygg bankverksamhet förutsätter.

Då en bank som har ombildats till en affärsbank går över från sparbankernas säkerhetsfond till affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond blir den tvungen att betala sin andel av sina förpliktelser till sparbankernas säkerhetsfond samt en extra garantiavgift av engångsnatur till den mottagande säkerhetsfonden. Den extra garantiavgiftens storlek är beroende av bankens balansomslutning.

Det sparbanksaktiebolag som fortsätter en sparbanks verksamhet blir skyldigt att betala dividend, vilket tvingar banken att fästa allt större uppmärksamhet vid verksamhetsresultatet. Då bankens resultat förbättras ökar också de skatter som banken måste betala.

Ett sparbanksaktiebolag skall fortfarande stå under sparbanksinspektionens tillsyn. Till denna del påverkas inte statsförvaltningen. Tillsynen över en sparbank som har ombildats till en affärsbank övertas däremot efter en övergångstid av bankinspektionen. Enligt lagen om bankinspektionen (1273/90) uppbärs kostnaderna för bankinspektionens verksamhet i form av tillsynsavgifter hos bankerna och andra tillsynsobjekt. Lagförslaget medför således inte några slutliga utgifter för staten.

De väsentligaste statsekonomiska och administrativa verkningarna beror närmast på överföringen av de till justitieministeriet enligt lagen om stiftelser hörande uppgifterna till finansministeriet och bankinspektionen till den del dessa uppgifter gäller i lagförslaget avsedda stiftelser. De till justitieministeriet hörande ansökningsärendena skulle överföras till finansministeriet. Registrerings- och andra anmälningsärendena samt tillsynsuppgifterna skulle överföras till bankinspektionen, vilket i viss mån kommer att öka bankinspektionens arbetsuppgifter. Propositionen förorsakar inte andra nämndvärda statsekonomiska och administrativa verkningar.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

1.1. Lag om ombildning av sparbank till bank i aktiebolagsform

1 §. Enligt paragrafens 1 mom. kan en sparbank ombildas till en sparbank i aktiebolagsform eller till en affärsbank samt enligt paragrafens 3 mom. kan en sparbank i aktiebolagsform ombildas till en affärsbank i den ordning som stadgas i den föreslagna lagen. Ombildningen sker inte direkt med stöd av lagen, utan förutsätter att respektive banks organ uttryckligen fattar beslut i saken. Genom denna lag skapas samtidigt en sparbank i aktiebolagsform, som benämns sparbanksaktiebolag och vars särskilda ändamål enligt paragrafens 2 mom. är att främja sparandet på det sätt som stadgas i 1 § sparbankslagen. Med sparbanksaktiebolag i denna lag avses närmast ett aktiebolag som bedriver i depositionsbankslagen nämnd verksamhet och på vilket tillämpas i tillämpliga delar vissa stadganden i sparbankslagen samt, om inte något annat stadgas i denna lag, även stadgandena om affärsbanker och som hör till sparbankernas säkerhetsfond.

Stadgandena gällande ombildning av en sparbank till en affärsbank motsvarar långt de stadgandena som finns i lagen om ombildning av Finlands Arbetarsparbank till affärsbank (955/89).

Avsikten med den föreslagna lagen är att utveckla sparbankernas möjligheter att anskaffa eget kapital så att de motsvarar de möjligheter de depositionsbanker som är aktiebolag har. Oberoende av om en depositionsbank är en sparbank eller ett bankaktiebolag, skall bankerna kunna idka rörelseverksamhet från samma lagstadgade utgångspunkter. Eftersom ombildning av en sparbank direkt till en affärsbank kan förorsaka anpassningssvårigheter åtminstone till en början, borde sparbankerna medges olika alternativ vid ombildning till aktiebolagsform. För att sparbankernas särdrag som baserar sig på sparbankslagen skall kunna bevaras till vissa delar, har sålunda en sådan sparbank som inte genast skall ombildas till affärsbank, getts möjlighet att kunna använda sparbanksaktiebolaget som en alternativ form. Sparbanksaktiebolaget kan senare ombildas till en affärsbank.

2 §. Paragrafens 1 mom. innehåller en hän-

visning till den bakgrundslagstiftning som gäller samfundsformen. Om inte något annat stadgas i lagen, tillämpas på sparbanksaktiebolaget i första hand affärsbankslagen. I andra hand tillämpas på sparbanksaktiebolaget lagstiftningen om aktiebolag, om inte något annat stadgas i affärsbankslagen eller i depositionsbankslagen.

I paragrafens 2 mom. uppräknas de stadganden i sparbankslagen, som i tillämpliga delar tillämpas på ett sparbanksaktiebolag för att sparbanksverksamhetens speciella drag skall kunna beaktas. I 40 § 2 mom. sparbankslagen begränsas en sparbanks rätt att som vinstandel på bankens grundfundsandelar dela ut sådan vinst och sådant annat fritt eget kapital som har uppkommit innan grundfonden inrättades. En motsvarande begränsning behövs i fråga om utdelning av vinstandel till aktieägarna.

I sparbankslagens 47 § 1 mom., 52 § 2 mom. och 56—59 §§ stadgas om fullmäktige. Ett kännetecknande drag för sparbankernas verksamhet är att bankerna är regionala och lokala. För att detta särdrag skall kunna bevaras och för att en på stadgar baserad delegering skall vara möjlig är det ändamålsenligt att de regler som gäller fullmäktige utsträcks till att gälla också sparbanksaktiebolagen.

Då det är nödvändigt att sparbanksaktiebolagen hör till sparbankernas säkerhetsfond för att det solidariska ansvaret skall kvarstå, är det också ändamålsenligt att de står under sparbanksinspektionens tillsyn. Därför skall 84 § och 87—90 §§ sparbankslagen tillämpas på sparbanksaktiebolagen.

I 137 § sparbankslagen ingår ett förbud mot inbördes krediter och depositioner mellan sparbankerna. Då sparbankernas inbördes ställning förblir oförändrad bl.a. med avseende på det solidariska ansvaret, är det också nödvändigt att 137 § tillämpas på de inbördes förhållandena mellan sparbankerna och sparbanksaktiebolagen.

3 §. Paragrafen ger principalerna för en sparbank rätt att fatta beslut om ombildning av en sparbank till en bank i aktiebolagsform på samma sätt som vid fusion av sparbanker. Enligt 78 § sparbankslagen skall beslut om fusion av sparbanker fattas enligt 12 § sparbankslagen. En ombildning av en sparbank till bank i aktiebolagsform kan till sin betydelse jämföras med en sparbanksfusion. Därför är

det motiverat att ett beslut om att en sparbank skall ombildas till ett sparbanksaktiebolag eller en affärsbank fattas i samma ordning som ett beslut om fusion.

Med avvikelser från den normala ordningen då en bank bildas skall en ombildning av en sparbank till en bank i aktiebolagsform ske genom principalernas beslut. Avvikelserna gäller stiftare, koncession och tecknande av aktiekapitalet och inbetalningen av det i pengar samt registrering. I övrigt skall affärsbankslagen iakttagas i tillämpliga delar då en bank i aktiebolagsform bildas.

Enligt 12 § sparbankslagen beslutar principalerna vid sitt möte om ändring av sparbankens stadgar på förslag av sparbankens styrelse. Är minst två tredjedelar av principalerna närvarande och omfattar dessa enhälligt förslaget utan ändring, anses förslaget ha blivit godkänt. I annat fall skall frågan för slutligt avgörande hänskjutas till ett nytt principalmöte som hålls tidigast en månad därefter. En stadgeändring som omfattas av minst två tredjedelar av de härvid närvarande principalerna anses ha blivit godkänd av principalerna.

Beslutsfattandet då ett sparbanksaktiebolag ombildas till en affärsbank behöver inte regleras särskilt. Med stöd av 2 § 1 mom. i denna lag skall de stadganden i lagen om aktiebolag som gäller ändring av bolagsordningen iakttagas vid beslutsfattandet.

Beslut fattat av principalerna träder ikraft vid den tidpunkt då finansministeriets tillstånd och den fastställda bolagsordningen varom stadgas i 4 §, införts i handelsregistret.

Enligt paragrafens 2 mom. skall direktionen för sparbanksaktiebolaget eller affärsbanken som fortsätter sparbankens verksamhet sörja för att den anmälan som gäller ombildning av en sparbank till en sparbank i aktiebolagsform görs till handelsregistret. Till övriga delar tillämpas vad som i affärsbankslagen stadgas om detta.

4 §. Enligt paragrafens 1 mom. krävs tillstånd av finansministeriet för ombildning av en sparbank till sparbanksaktiebolag eller till en affärsbank samt för ombildning av ett sparbanksaktiebolag till en affärsbank. Tillståndsgivningen grundar sig på både en laglighets- och en ändamålsenlighetsprövning, som samtidigt riktar sig också på den i 3 mom. nämnda fastställelsen av bolagsordningen eller ändringarna i den. Speciellt skall i detta sammanhang insättarnas och fordringsägarnas intressen samt

den allmänna fördelen beaktas. Vid ombildningen skall dessutom finansministeriets föreskrifter iakttagas. Stadgandet om finansministeriets föreskrifter motsvarar gällande stadganden om att finansministeriet i samband med att en bank frivilligt upplöses och då banker fusioneras har rätt att meddela närmare föreskrifter om förfarandet i samband med upplösningen eller fusionen. I praktiken ger sparbanksinspektionen ett förslag till dylika föreskrifter.

Enligt paragrafens 2 mom. behöver sådan koncession om vilken stadgas i 4 § 1 mom. i depositionsbankslagen inte sökas för sparbanksaktiebolaget eller den affärsbank som fortsätter sparbankens verksamhet. Koncession behöver inte sökas särskilt eftersom en sparbank med stöd av lagen kan ombildas till bank i aktiebolagsform. Förfarandet är förenligt med stadgandena om fusion av sparbanker.

Enligt paragrafens 3 mom. skall fastställelse av sparbanksaktiebolagets eller affärsbankens bolagsordning samt ändringar i den sökas hos finansministeriet. Stadgandet motsvarar stadgandena i affärsbankslagen om fastställande av bolagsordningen. För övrigt tillämpas stadgandena i affärsbankslagen om fastställande av bolagsordningen och ändringar i den.

5 §. I juridisk mening innebär en ändring av en sparbank till en bank i aktiebolagsform universalsuccession. Enligt paragrafens 1 mom. övertar den bank som fortsätter en sparbanks verksamhet alla sparbankens tillgångar och rättigheter samt ansvaret för sparbankens alla skulder och förbindelser.

Med sparbankens andra rättigheter avses i stadgandet bl.a. alla tillstånd som myndigheterna har beviljat sparbanken och de rättigheter som gäller sparbankens rörelse. De överförs på den bank som fortsätter verksamheten. Med sparbankens andra förpliktelser avses närmast de garantier som banken har ställt och andra förbindelser, vilka överförs som sådana på den bank som ombildas till aktiebolag och som övertar ansvaret för dem.

Enligt paragrafens 2 mom. överförs sparbankens finansierings-, omsättnings- och investeringstillgångar samt anläggningstillgångar och andra utgifter med lång verkningstid samt övriga tillgångar enligt bokföringsvärdet till den bank som fortsätter sparbankens verksamhet.

De skulder som ingår i sparbankens främmande kapital överförs enligt bokföringsvärdet till den bank som är aktiebolag och som

övertar ansvaret för dem. Reserveringarna överförs på denna bank utan att upplösas. Alla poster under sparbankens eget kapital blir motsvarande poster under sparbanksaktiebolagets eller affärsbankens eget kapital.

Enligt paragrafens 3 mom. bildas av huvuddelen av sparbankens grundkapital och reservfonden ett aktiekapital för sparbanksaktiebolaget eller för affärsbanken. Av reservfonden kan högst två tredjedelar användas för bildande av aktiekapitalet. Begränsningen behövs för att banken skall ha tillräckliga möjligheter att täcka eventuella förluster av verksamheten med medel ur reservfonden.

Om sparbanken har en grundfond, kan även den genom principalernas beslut användas för bildande av aktiekapitalet. Aktieägarnas ställning avviker från grundfundsandelsägarnas ställning så att de i egenskap av aktieägare har rätt till skiftesandel av sparbankens nettoförmögenhet, om banken upplösas.

6 §. Paragrafen innehåller stadganden som gäller på vilket sätt ägandet av de aktier som motsvarar aktiekapitalet ordnas vid ombildning av en sparbank till en bank i aktiebolagsform. Stadgandena i 7 § affärsbankslagen om betalning av aktiekapitalet tillämpas inte. Enligt paragrafens 1 mom. överläts de aktier som motsvarar aktiekapitalet för sparbanksaktiebolaget eller affärsbanken bildat av grundkapitalet och reservfonden utan vederlag till en eller flere stiftelser, vars huvudsakliga ändamål enligt paragrafens 2 mom. skall vara att främja sparandet. Stiftelserna blir sålunda ägare till dessa aktier. Då man genom åtgärder som baserar sig på lag överlåter rättigheter till sådan stiftelseförmögenhet som endast en sparbank har rätt att inha enligt gällande stadganden, får den stiftelse som tar emot aktierna inte utan tillstånd av myndighet överlåta de aktier som stiftelsen har fått med stöd av detta stadgande. Rätten att bevilja sådant tillstånd har finansministeriet.

Paragrafens 3 mom. innehåller en hänvisning till lagen om stiftelser (109/30). Enligt stadgandet tillämpas på dessa stiftelser lagen om stiftelser om inte något annat stadgas i denna lag.

7 §. Enligt paragrafens 1 mom. skall sparbankens principaler förordna en eller flera redan etablerade i justitieministeriets stiftelseregister införda stiftelser till aktieägare eller skrida till åtgärder för grundande av en ny

stiftelse. Principalerna skall bland annat godkänna stiftelseurkunden och stadgarna för stiftelsen.

Enligt paragrafens 2 mom. kan i denna lag avsedda nya stiftelser införas i bankinspektionens stiftelseregister utan en försäkran av stiftelsensstyrelse och ett intyg av revisorerna att aktierna innehas av styrelsen.

8 och 9 §§. Dessa två paragrafer innehåller stadganden, enligt vilka de i lagen om stiftelser till justitieministeriet hörande ansöknings-, registrerings- och andra anmälningsärenden samt tillsynsuppgifter överförs på specialmyndigheter till den det dessa uppgifter gäller i denna lag avsedda stiftelser. En överföring av dessa uppgifter till andra myndigheter är motiverad eftersom det grundläggande i stiftelserna verksamhet och ändamålet med verksamheten skall vara att inneha aktier i ett samfund som bedriver bankverksamhet. Dessa stiftelser avviker därför till sin natur från övriga stiftelser och borde därför höra till specialmyndigheter.

Enligt paragrafens 1 mom. överförs ansökningsärendena på finansministeriet i enlighet med banklagstiftningens principer. Till ansökningsärenden hör bland annat beviljande av tillstånd till grundandet av nya stiftelser samt fastställelse av stiftelsens stadgar och ändringar av stadgarna. Finansministeriet skall innan ärendet avgörs begära utlåtande av justitieministeriet. Alla andra till justitieministeriet hörande uppgifter överförs på bankinspektionen enligt paragrafens 2 och 3 mom. Till dessa uppgifter hör bland annat registrering och tillsyn av dessa stiftelser.

10 §. Paragrafen innehåller stadganden, som reglerar överföringen av i justitieministeriets stiftelseregister införda stiftelser till bankinspektionen stiftelseregister om en sparbanks principaler enligt 7 § förordnat en dylik stiftelse till ägare av i denna lag avsedda bankaktier. Enligt paragrafens 1 mom. skall sparbanken underätta justitieministeriet om detta ifall ett dylik beslut har fattats av sparbankens principaler. Uppfyllande av denna informationsskyldighet skall samtidigt vara en förutsättning för beviljande av finansministeriets tillstånd för ombildning av en sparbank till sparbanksaktiebolag eller till en affärsbank. Ansökan om ett sådant tillstånd skall därmed innehålla en utredning om denna omständighet.

Enligt paragrafens 2 mom. kan en i justitieministeriets stiftelseregister införda stiftelse inte utan vidare överföras till bankinspektionens

register. Överföringen förutsätter i enlighet med principerna i lagen om stiftelser en ansökan från stiftelsens sida. Ansökan skall göras till justitieministeriet inom två månader räknat från den dag sparbanksaktiebolaget eller affärsbanken har införts i handelsregistret. Om stiftelsen försummar denna uppgift, skall justitieministeriet omedelbart i samråd med bankinspektionen på tjänstens vägnar överföra en dylik stiftelse till bankinspektionens register.

11 §. I en sparbanks firma har ordet eller sammansättningsleden "sparbank" alltid ingått. Det är en viktig faktor för att kunderna skall kunna identifiera varje sparbank. För kunderna anger benämningen "sparbank" att sparbanken hör till sparbanksgruppen, som erbjuder gemensamma tjänster. Benämningen anger likaså att bankerna hör till samma säkerhetsfond. Det är också ändamålsenligt att benämningen "sparbank" endast får användas av de banker som hör till sparbankernas säkerhetsfond.

För att säkerställa att rörelsen kan fortgå utan störningar är det nödvändigt att den bank som fortsätter sparbankens verksamhet, utan hinder av 6 § i depositionsbankslagen, i sin firma och för att ange sin verksamhet använder ordet eller sammansättningsleden "sparbank". Ordet eller sammansättningsleden får dock inte användas fristående från den beteckning som anger bankens samfundsform så, att den bank som fortsätter sparbankens verksamhet till sin samfundsform skulle kunna anses vara en sparbank. Förfarandet motsvarar det förfarande som antogs i den svenska banklagstiftningen och som inte har konstaterats medföra några svårigheter när det gäller att identifiera bankens samfundsform.

12 §. Då en sparbanks principaler utses har deponenterna en central ställning. Då en sparbank ombildas till ett sparbanksaktiebolag är det nödvändigt att bankernas deponenter kan få möjligheter att påverka förvaltningen. Eftersom det inte utses några principaler för det sparbanksaktiebolag som fortsätter sparbankens verksamhet, är det ändamålsenligt att deponenterna kan bibehålla sina möjligheter att påverka förvaltningen då ett förvaltningsråd utses för banken.

Enligt 8 kap. 11 § 3 mom. lagen om aktiebolag kan i bolagsordningen bestämmas att en del av förvaltningsrådets medlemmar, dock mindre än halva antalet, tillsätts i en annan ordning än normalt. För att det skall vara

möjligt att säkerställa att deponenterna i skälig grad kan påverka beslutsfattandet inom det sparbanksaktiebolag som fortsätter sparbankens verksamhet, kan det för deponenterna i bolagsordningen reserveras rätt till representation i bankens förvaltningsråd. I bolagsordningen skall också bestämmas på vilka villkor och på vilket sätt deponenterna får delta i valet av förvaltningsrådets medlemmar.

För att förhållandet mellanaktieägarnas och deponenternas inbördes representation inte skall bli snedvridet så att aktieägarnas representation blir alltför begränsad, är det nödvändigt att i stadgandet tas in en begränsning, enligt vilken deponenternas representanter i förvaltningsrådet till antalet dock skall understiga hälften av det totala antalet förvaltningsrådsmedlemmar som skall utses enligt bolagsordningen.

13 §. Paragrafen innehåller stadganden om vilka beslut principalerna skall fatta då de beslutar att sparbanken skall ombildas till en bank som är ett aktiebolag. Enligt stadgandet är sparbankens principaler de egentliga stiftarna av banken och de utövar den rätt som annars utövas av ett bankaktiebolags konstituerade bolagsstämma då de godkänner bolagsordningen och utser förvaltningsråds- eller styrelsemedlemmarna samt revisorerna.

14 §. Enligt paragrafens 1 mom. skall det sparbanksaktiebolag som fortsätter sparbankens verksamhet höra till sparbankernas säkerhetsfond. Stadgandet behövs därför att sparbankerna har ett på depositionsbankslagen baserat solidariskt ansvar och detta ansvar bör inte påverkas av att en sparbank ombildas till ett sparbanksaktiebolag. Trots att en bank ombildas till ett sparbanksaktiebolag bör den fortfarande bära sin del av det solidariska ansvaret för de banker som hör till säkerhetsfonden.

Om en sparbank ombildas till en affärsbank, är det inte ändamålsenligt att den bank som fortsätter sparbankens verksamhet binds till ett medlemskap i sparbankernas säkerhetsfond. Därför föreslås i paragrafens 2 mom. att en affärsbank som fortsätter en sparbanks eller ett sparbanksaktiebolags verksamhet går över från sparbankernas säkerhetsfond till affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond. Övergången skall ske efter en övergångstid på två år, som räknas från den dag sparbanken eller sparbanksaktiebolaget ombildades till en affärsbank. En övergångstid på två år behövs för att banken inte skall kunna välja den ända-

målsenligaste övergångstidpunkten och på detta sätt befrias från betalning av sådana förpliktelser som eventuellt kan vara att vänta. I paragrafens 3 mom. föreslås att närmare föreskrifter om den nämnda övergången meddelas av finansministeriet. För att de frågor som hänför sig till övergången skall kunna behandlas i förväg och tillräckligt ingående, är det nödvändigt att intaga ett stadgande, enligt vilket finansministeriet skall begära utlåtande om övergången av bankinspektionen och vardera partens säkerhetsfond.

Vidare förslås att affärsbanken under övergångstiden skall stå under sparbanksinspektionens tillsyn. Då den bank som har ombildats från en sparbank till en affärsbank under övergångstiden hör till sparbankernas säkerhetsfond, är det ändamålsenligt att den inspekteras av samma organ som inspekterar sparbankerna och som är bäst insatt i frågor som gäller sparbankernas solidariska ansvar.

En övergångstid behövs också för att bankens faktiska andel i de risker som är aktuella i sparbankernas säkerhetsfond då ombildningen till en affärsbank sker och i de risker som kommer att realiseras under övergångstiden skall kunna fastställas på ett så tillförlitligt sätt som möjligt. Efter övergångstiden skall affärsbankens andel i de förpliktelser som sparbankernas säkerhetsfond har då övergången sker utredas.

Då affärsbankens betalningsskyldighet fastställs skall bl.a. obetalda garantiavgifter till säkerhetsfonden beaktas. Likaså skall det fastställas vilken del av den belastning som de av säkerhetsfonden beviljade understödslånen utgör som skall betalas av affärsbanken. Om ett understödslån som säkerhetsfonden har beviljat måste ändras till understöd under övergångstiden, skall den affärsbank som har lösgjort sig från säkerhetsfonden svara för sin andel i understödet. Då de krediter som säkerhetsfonden har upptagit före utgången av övergångstiden föranleds av att de garantiavgifter som faktiskt har uppburits inte räcker till, skall den affärsbank som utträder ur säkerhetsfonden delta i ränteutgifterna och återbetalningskostnaderna. Den affärsbank som lösgör sig från säkerhetsfonden är också ansvarig för sådana förpliktelser som är kända vid övergångstidpunkten och som säkerhetsfonden skall betala senare. Allt sådant ansvar som baserar sig på observationer som myndigheterna har gjort i

samband med en inspektion och som är ostridigt kan beaktas.

15 §. Enligt paragrafens 1 mom. skall affärsbanken betala sin andel av förpliktelserna inom den tid och på det sätt som finansministeriet bestämmer. Huvudregeln är att banken skall vara skyldig att betala sin del av de av säkerhetsfondens förpliktelser som banken skall betala i samma takt som de banker som kvarstår som medlemmar i säkerhetsfonden är skyldiga att betala sina andelar.

Enligt 52 § depositionsbankslagen har en bank som hör till säkerhetsfonden inte rätt att göra anspråk på avskiljande av sin andel i fonden eller att överlåta den till någon annan. Stadgandet är nödvändigt av den anledningen att garantiavgifterna samlas in för täckande av säkerhetsfondens redan kända förpliktelser och dessutom för täckande av kommande förpliktelser. Om det skulle vara tillåtet att göra anspråk på att återfå andelen, skulle de övriga medlemsbankerna i säkerhetsfonden ensamma bli tvungna att betala de förpliktelser som realiseras senare, även om risken hade uppkommit redan innan banken utträdde ur säkerhetsfonden.

Enligt paragrafens 2 mom. skall den affärsbank som ansluter sig till affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond betala en extra garantiavgift av engångsnatur till den mottagande säkerhetsfonden. En skyldighet att betala garantiavgift måste fastställas av den orsaken att då affärsbanken går över till en ny säkerhetsfond överförs alla risker i bankens balansräkning på säkerhetsfonden.

16 §. I paragrafen föreslås att ändring av samfundsform skall kunna ske utan att den medför några skattepåföljder vid inkomstbeskattningen. Vid beskattningen betraktas sparbanken inte som upplöst och de avdragsgilla utgiftersom ännu inte har avdragits vid sparbankens beskattning avdras från de inkomster som den bank som fortsätter verksamheten uppvisar, på samma sätt som om de skulle ha avdragits från sparbankens inkomster. Sparbankens reserverig och de därtill anslutna begränsningarna överförs till den bank som har aktiebolagsform. Den bokföring på vilken bankens beskattning baserar sig fortsätter där sparbankens bokföring slutar. När de tider som avses i de stadgaden som gäller skatt på försäljningsvinst räknas ut skall banken anses ha ägt de fastigheter och värdepapper som

överförs till den från den tidpunkt då sparbanken förvärvade dem.

Trots arrangemangen som gäller äganderätten får de förluster som fastställts vid sparbankens beskattning avdras vid beskattningen av den bank som fortsätter sparbankens verksamhet. För den överföring av egendom som sker i samband med att samfundsformen ändras uppbärs inte någon stämpelskatt.

Ändamålet med den stiftelse som kommer att inneha aktierna i den bank som fortsätter sparbankens verksamhet nämns i 4 §. Enligt lagen om skatt på arv och gåva (378/40) uppbärs inte gåvoskatt bl.a. för sådan egendom som har givits åt en i lagen avsedd stiftelse med allmännyttigt ändamål. För tydlighetens skull föreslås dock att i paragrafens 2 mom. intas ett uttryckligt stadgande om att gåvoskatt inte skall uppbäras för de aktier som stiftelsen har fått i samband med ändring av samfundsform och att de inte i egenskap av gåva skall betraktas som skattepliktig inkomst vid kommunalbeskattningen.

Enligt paragrafens 3 mom. skall i stämpelskatt för finansministeriets beslut om fastställande av bankens bolagsordning uppbäras ett belopp som är lika stort som den stämpelskatt som enligt lagen angående stämpelskatt (662/43) skall betalas för tillstånd att bilda en affärsbank.

17 §. Det föreslås att i paragrafen intas ett övergångsstadgande, enligt vilket den styrelse som har utsetts för sparbankens sista räkenskapsperiod gör upp och undertecknar bokslutet för sparbankens sista räkenskapsperiod och sparbankens revisorer utför revisionen. Om sparbanken har ett förvaltningsråd, skall det ge utlåtande om bokslutet och bestyrka det. Sparbankens räkenskapsperiod är ett kalenderår. Räkenskapsperioden upphör således samtidigt som ombildningen till en bank som är ett aktiebolag sker. Sparbankens principaler fastställer bokslutet och beslutar om ansvarsfrihet.

18 §. Om en sparbank som ändrar samfundsform har en grundfond, måste grundfundsandelsägarna innan beslutet fattas få täckande information om hur ändringen av samfundsform kommer att påverka deras ställning.

En bank i aktiebolagsform kan inte ha en grundfond. Grundfonden måste således upplösas och ett vederlag betalas till grundfundsandelsägarna. Vederlaget kan bestå av aktier eller pengar. En redogörelse, av vilken framgår vederlagets belopp och de grunder enligt vilka

det skall fördelas mellan grundfundsandelsägarna, samt bolagsordningen skall hållas tillgängliga för grundfundsandelsägarna på sparbankens huvudkontor minst en vecka före det principalmöte som behandlar frågan. Av redogörelsen skall också framgå sådana andra omständigheter som kan vara av betydelse då ett godkännande av ombildningen övervägs. Handlingarna skall utan dröjsmål sändas till den grundfundsandelsägare som kräver det. Handlingarna skall dessutom läggas fram vid principalernas möte.

19 §. Det föreslås att i paragrafen intas stadgaden om i vilken ordning en grundfundsandelsägare som har motsatt sig ändringen av samfundsform kan kräva att hans andelar löses in till gängse pris.

I paragrafen ingår likaså stadganden om förfarandet i det fall att det uppstår tvist om lösningsrätten eller lösenbeloppets storlek.

20 §. Med stöd av denna paragraf kan närmare stadganden angående tillämpningen av denna lag vid behov utfärdas genom förordning. Med stöd av lagen om stiftelser har en stiftelseförordning (441/87) utfärdats. Närmast är det fråga om tilluppsningen av denna förordning eller endel av den på i denna lag avsedda stiftelser.

21 §. Paragrafen innehåller ikraftträdelsestadgandet. Enligt paragrafens 2 mom. skall en bank i aktiebolagsform lämna de utredningar som nämns i 6 § 1 mom. affärsbankslagen, dvs. utdrag ur handelsregistret, bolagsordning och beslut om fastställande av den samt av förvaltningsrådet fastställda anvisningar för bankens verksamhet och inspektörer samt uppgifter om bankens ledning och revisorer, till bankinspektionen efter att bolaget har registrerats, dock senast inom sex månader efter ombildningen till en bank i aktiebolagsform.

1.2. Lag om ändring av 1 § lagen om bankinspektionen

1 §. Emedan stiftelserna i egenskap av aktieägare till den sparbank som ombildas till ett sparbanksaktiebolag eller en affärsbank föreslås ställas under bankinspektionen tillsyn, skall dessa stiftelser införas i den förteckning som ingår i 1 § lagen om bankinspektionen.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som

möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa, dock senast den 1 november 1992.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ombildning av sparbank till bank i aktiebolagsform

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

En sparbank som avses i sparbankslagen (1270/90) kan ombildas till en sparbank i aktiebolagsform eller till en affärsbank som avses i affärsbankslagen (1269/90) i den ordning som stadgas i denna lag.

Det särskilda ändamålet för en i 1 mom. nämnd sparbank i aktiebolagsform är att främja sparandet. Banken benämns i denna lag sparbanksaktiebolag.

Ett sparbanksaktiebolag kan ombildas till en affärsbank i den ordning som stadgas i denna lag.

2 §

På ett sparbanksaktiebolag tillämpas affärsbankslagens stadganden om affärsbanker, om inte något annat stadgas i denna lag.

På ett sparbanksaktiebolag tillämpas i tillämpliga delar stadgandena i 40 § 2 mom. sparbankslagen om användningen av fritt eget kapital för vinstutdelning, stadgandena i 47 § 1 mom., 52 § 2 mom. och 56-59 §§ om fullmäktige, stadgandena i 84 § och 87-90 §§ om sparbanksinspektionen samt stadgandena i 137 § om rätten att ta emot depositioner och uppta kredit.

3 §

Beslut om ombildning av en sparbank till ett sparbanksaktiebolag eller till en affärsbank skall fattas vid principalernas möte i den ordning som anges i 12 § sparbankslagen. Beslutet träder i kraft när det tillstånd som avses i 4 § och den fastställda bolagsordningen har införts i handelsregistret.

Den direktions som har utsetts för sparbanksaktiebolaget eller affärsbanken skall till handelsregistret anmäla att sparbanken ombildats till sparbanksaktiebolag eller till affärsbank.

4 §

För en ombildning av en sparbank eller ett sparbanksaktiebolag som avses i 1 § krävs tillstånd av finansministeriet och finansministeriets föreskrifter skall iakttagas vid ombildningen.

Med avvikelse från 4 § 1 mom. lagen om depositionsbankernas verksamhet (1268/90) behövs koncession inte sökas för den bank som fortsätter sparbankens verksamhet.

Ansökan om fastställande av sparbanksaktiebolagets och affärsbankens bolagsordning och ändringar i den skall göras hos finansministeriet.

5 §

Då en sparbank ombildas till ett sparbanksaktiebolag eller till en affärsbank eller då ett sparbanksaktiebolag ombildas till en affärsbank överförs den ombildade bankens tillgångar, skulder och reserveringar samt andra rättigheter och förbindelser till den bank som fortsätter verksamheten. Den bank som fortsätter verksamheten svarar för alla skulder och andra förbindelser.

Värdet av de överförda tillgångarna, skulderna och reserveringarna som avses i 1 mom. fastställs i enlighet med bokföringsvärdet i bokslutet för bankens sista verksamhetsår.

Av grundkapitalet och reservfonden för den ombildade sparbanken bildas ett aktiekapital för sparbanksaktiebolaget eller affärsbanken. Av reservfonden kan högst två tredjedelar användas för detta ändamål. Dessutom kan grundfonden användas då aktiekapitalet bildas.

6 §

Utan hinder av 7 § affärsbankslagen överläts de aktier som motsvarar aktiekapitalet i sparbanksaktiebolaget eller affärsbanken och som har bildats av grundkapitalet och reservfonden utan vederlag till en eller flere stiftelser som i

enlighet med 7 § förordnas till ägare av aktierna eller grundas för detta ändamål. Stiftelsen får inte överlåta dessa aktier utan finansministeriets tillstånd.

Huvudsakliga ändamålet för en stiftelse som i enlighet med 1 mom. förordnas eller grundas skall vara att främja sparandet. Stiftelsen kan dessutom ha ett annat allmännyttigt eller välgörande ändamål.

På stiftelser som avses i 1 mom. tillämpas lagen om stiftelser (109/30), om inte något annat stadgas i denna lag.

7 §

Då beslut fattas om att en sparbank skall ombildas till ett sparbanksaktiebolag eller till en affärsbank skall principalerna samtidigt antingen förordna, till vilken en redan etablerad och i justitieministeriets stiftelseregister införd stiftelse skall överlåtas sådan sparbanksaktiebolags eller affärsbanks aktier som skall bildas, eller fatta beslut om grundandet av en ny stiftelse som skall mottaga dessa aktier. Då beslut fattas om grundandet av en ny stiftelse skall principalerna samtidigt godkänna stiftelseurkunden och stadgarna för den stiftelse som grundas samt bestämma vem som skall sköta grundandet av stiftelsen.

Utän hinder av 6 § 2 mom. 2 punkten lagen om stiftelser får stiftelsen införas i det i 8 § nämnda registret innan aktierna har mottagits av stiftelsen.

8 §

Med avvikelse från vad som stadgas i lagen om stiftelser, de till justitieministeriet i enlighet med lagen om stiftelser hörande ansökningsärenden som gäller i denna lag avsedda stiftelser hör till finansministeriet. Finansministeriet skall innan ärendet avgörs inhämta justitieministeriets utlåtande.

Registrerings- och andra anmälningar som i enlighet med lagen om stiftelser görs till justitieministeriet, skall göras till bankinspektionen. I denna lag avsedda stiftelser skall införas i bankinspektionens register.

I bankinspektionens register skall på sätt som nämns i 10 § överföras även de i justitieministeriets stiftelseregister införda stiftelserna, till vilka i enlighet med denna lag överlåts ett sparbanksaktiebolags eller en affärsbanks aktier.

9 §

De tillsynsuppgifter som i enlighet med 3

kap. lagen om stiftelser hör till justitieministeriet hör till bankinspektionen till den del de gäller i denna lag avsedda stiftelser.

Bankinspektionen skall tillse, att i bankinspektionens register införd stiftelses förvaltning handhas i enlighet med lag och stiftelsens stadgar.

10 §

Om en sådan sparbanks principaler som skall ombildas till sparbanksaktiebolag eller till affärsbank har förordnat, att sparbanksaktiebolagets eller affärsbankens aktier överlåts på sätt som avses i denna lag utan vederlag till stiftelse som är införd i justitieministeriets stiftelseregister, skall sparbanken underrätta justitieministeriet om detta.

Till bankinspektionens register överförs i 1 mom. avsedd stiftelse efter det stiftelsen hos justitieministeriet gjort en ansökan om en överföring hos justitieministeriet. Ansökan skall göras inom två månader räknat från den dag sparbanksaktiebolaget eller affärsbanken har införts i handelsregistret. Stiftelse som inte har gjort en ovan avsedd ansökan inom utsatt tid, skall av justitieministeriet omedelbart efter utgången av den utsatta tiden överföras till bankinspektionens register.

11 §

Med avvikelse från 6 § lagen om depositionsbankernas verksamhet skall ett sparbanksaktiebolag i sin firma utöver den beteckning som anger bankens samfundsform även använda ordet eller sammansättningsleden "sparbank".

12 §

I ett sparbanksaktiebolags bolagsordning kan bestämmas att för banken skall utses ett förvaltningsråd och att bankens deponenter utser ett i bolagsordningen fastställt antal medlemmar i förvaltningsrådet dock mindre än hälften av det totala antalet medlemmar.

13 §

Då beslut fattas om att sparbanken skall ombildas till ett sparbanksaktiebolag eller till en affärsbank skall principalerna

1) godkänna en bolagsordning för det sparbanksaktiebolag eller den affärsbank som skall fortsätta sparbankens verksamhet,

2) utse andra än de i 12 § nämnda medlemmarna i förvaltningsrådet för det sparbanksaktiebolag som skall fortsätta sparbankens verk-

samhet, eller om bolagsordningen inte innehåller bestämmelse om att förvaltningsråd skall utses för sparbanksaktiebolaget, utse medlemmarna i direktionen samt revisorer och revisorssuppleanter för sparbanksaktiebolaget,

3) utse medlemmarna i förvaltningsrådet, revisorer och revisorssuppleanter för den affärsbank som skall fortsätta sparbankens verksamhet,

4) besluta om att sparbankens tillgångar och skulder samt dess övriga rättigheter och förbindelser skall överföras till det sparbanksaktiebolag eller den affärsbank som skall fortsätta sparbankens verksamhet, samt

5) besluta om att grundkapitalet och reservfonden samt en eventuell grundfond skall ombildas till aktiekapital och att de aktier som motsvarar det aktiekapitalsom har bildats av grundkapitalet och reservfonden skall överlätas till den stiftelse som avses i 6 § och att de aktier som motsvarar grundfonden skall överlätas till grundfundsandelsägarna.

14 §

En sparbank som ombildats till ett sparbanksaktiebolag skall tillhöra sparbankernas säkerhetsfond.

En sparbank eller ett sparbanksaktiebolag som har ombildats till en affärsbank skall övergå från sparbankernas säkerhetsfond till affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond. Övergången sker efter en övergångstid på två år som räknas från den dag sparbanken eller sparbanksaktiebolaget ombildades till en affärsbank.

Närmare föreskrifter om den i 2 mom. nämnda övergången meddelas av finansministeriet. Finansministeriet skall begära utlåtande om övergången av bankinspektionen samt av såväl sparbankernas säkerhetsfond som av affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond. Affärsbankens verksamhet står under övergångstiden under sparbanksinspektionens tillsyn.

15 §

En affärsbank som från sparbankernas säkerhetsfond övergår till affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond är skyldig att inom den tid och på det sätt som finansministeriet bestämmer betala sin andel av de av säkerhetsfondens förpliktelser som är kända vid tidpunkten för övergången.

I samband med att den affärsbank som

fortsätter en sparbanks eller ett sparbanksaktiebolags verksamhet övergår till affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond skall den som en extra garantiavgift av engångsnatur till den mottagande säkerhetsfonden betala ett belopp som är lika många delar av balansomslutningen för det senaste verksamhetsåret för affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond som balansomslutningen för den bank som övergår till säkerhetsfonden är av de sammanlagda balansomslutningarna för de banker som tillhör affärsbankernas och Postbanken Ab:s säkerhetsfond.

16 §

Den bank som fortsätter en sparbanks eller ett sparbanksaktiebolags affärsverksamhet anses fortsätta den rörelse som den ombildade banken har bedrivit på sätt som avses i 38 § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet (1240/88). Utan hinder av 6 § 1 mom. lagen om förlustutjämning vid inkomstbeskattningen (362/68) har banken rätt att i enlighet med 4 § i den nämnda lagen dra av de förluster som har fastställts vid sparbankens eller sparbanksaktiebolagets beskattning. För överföringen av sparbankens eller sparbanksaktiebolagets egendom till den bank som fortsätter verksamheten uppbärs inte stämpelskatt.

För de aktier som den i 6 § nämnda stiftelsen får med stöd av denna lag uppbärs inte gåvoskatt. Aktiernas värde betraktas inte som skattepliktig inkomst vid kommunalbeskattningen.

För beslut om fastställande av bankens bolagsordning skall uppbäras stämpelskatt i enlighet med vad som stadgas om beslut som gäller bildande av depositionsbank.

17 §

Bokslutet för sparbankens sista räkenskapsperiod uppgörs och undertecknas av sparbankens styrelse tillsammans med verkställande direktören och revisionen utförs av sparbankens revisorer. Har sparbanken ett förvaltningsråd, skall förvaltningsrådet ge utlåtande om bokslutet och bestyrka det. Sparbankens principaler fastställer bankens bokslut och besluter om ansvarsfrihet.

18 §

Har en sparbank som ombildas till ett sparbanksaktiebolag eller till en affärsbank en grundfond, skall följande handlingar hållas

tillgängliga för grundfundsandelsägarna på sparbankens huvudkontor minst en vecka före det principalmöte som behandlar frågan om ombildning till ett sparbanksaktiebolag eller till en affärsbank och utan dröjsmål sändas till den grundfundsandelsägare som begär det samt läggas fram vid principalernas möte:

1) en redogörelse för det vederlag som skall betalas till grundfundsandelsägarna i samband med ombildningen till ett sparbanksaktiebolag eller till en affärsbank samt för de grunder enligt vilka vederlaget skall fördelas mellan grundfundsandelsägarna, samt

2) sparbanksaktiebolagets eller affärsbankens bolagsordning.

Vad i 1 mom. stadgas gäller på motsvarande sätt sådan annan redogörelse för andra omständigheter som kan vara av betydelse vid beslut om ombildning av en sparbank till ett sparbanksaktiebolag eller till en affärsbank.

19 §

En grundfundsandelsägare, som skriftligen före det principalmöte som har beslutat om ombildningen till ett sparbanksaktiebolag eller till en affärsbank hos banken har anmält att han motsätter sig en ombildning, har rätt att inom en månad efter beslutet skriftligen hos styrelsen kräva att banken inlöser hans grundfundsbevis till gängse pris.

En tvist om i 1 mom. nämnd inlösningsrätt eller lösenbeloppets storlek skall avgöras av skiljemän enligt lagen om skiljemannaförfarande (46/28). Sparbanken svarar för kostnaderna för skiljemannaförfarandet. Skiljemännen kan

dock av särskilda skäl ålägga grundfundsandelsägaren att helt eller delvis ersätta banken för dess kostnader.

Skiljemännen skall meddela parterna när och var skiljedomen avkunnas. Uteblir en part, skall skiljedomen utan dröjsmål sändas till honom i ett rekommenderat brev. Den part som är missnöjd med skiljedomen kan hän-skjuta saken till domstol. Stämning skall delges motparten inom två månader från det skiljedomen avkunnades. Om ändring inte söks i skiljedomen, skall 3 kap. 16 § utsökningslagen iakttas när domen verkställs. Om skiljemannaförfarandet gäller i övrigt lagen om skiljemannaförfarande.

För betalning av lösen kan bankens reservfond och andra för ändamålet avsedda fonder användas.

20 §

Närmare stadganden om tillämpning av denna lag kan vid behov utfärdas genom förordning.

21 §

Denna lag träder i kraft den 1992.

Det sparbanksaktiebolag eller den affärsbank som fortsätter en sparbanks verksamhet skall lämna de utredningar som nämns i 6 § 1 mom. affärsbankslagen till bankinspektionen. Utredningarna skall lämnas omedelbart efter det att sparbanksaktiebolaget eller affärsbanken införts i handelsregistret, dock senast inom sex månader efter ombildningen till sparbanksaktiebolag eller till affärsbank.

2.

Lag

om ändring av 1 § lagen om bankinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 december 1990 om bankinspektionen (1273/90) 1 § 1 mom., sådant det lyder i lag av den 20 december 1991 (1547/91), som följer:

1 §

Tillsyn över den verksamhet som bedrivs av depositionsbanker och deras säkerhetsfonder, kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet (1544/91), fondbolag, värde-

pappersförmedlingsföretag, fondbörser, sammanslutningar av värdepappersförmedlare som bedriver i 3 kap. 13 § värdepappersmarknadslagen (495/89) nämnd avtalsmarknadsverksamhet eller annan offentlig handel med värdepapper,

optionsföretag, förmedlare och marknadsgaranter på options- och terminsmarknaden, mäklare, utländska kreditinrättnings representationskontor och filialkontor samt värdeandelsföreningen, det andelslag som har hand om aktiecentralregistret och registeransvariga som har koncession för värdeandelsre-

gister och förvaltningen av de stiftelser som avses i 6 § lagen om ombildning av sparbank till bank i aktiebolagsform (/) utövas av en bankinspektion som lyder under finansministeriet.

Denna lag träder i kraft den

1992.

Helsingfors den 25 september 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Finansminister *Iiro Viinanen*

Lag

om ändring av 1 § lagen om bankinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 december 1990 om bankinspektionen (1273/90) 1 §:n 1 mom., sådant det lyder i lag av den 20 december 1991 (1547/91), som följer:

Gällande lag

1 §

Tillsyn över den verksamhet som bedrivs av depositionsbanker och deras säkerhetsfonder, kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet (1544/91), fondbolag, värdepappersförmedlingsföretag, fondbörser, sammanslutningar av värdepappersförmedlare som bedriver i 3 kap. 13 § värdepappersmarknadslagen (495/89) nämnd avtalsmarknadsverksamhet eller annan offentlig handel med värdepapper, optionsföretag, förmedlare och marknadsгарanter på options- och terminsmarknaden, mäklare, utländska kreditinrättnings representationskontor och filialkontor samt värdeandelsföreningen, det andelslag som har hand om aktiecentralregistret och registeransvariga som har koncession för värdeandelregister utövas av en bankinspektion som lyder under finansministeriet.

Förslag

1 §

Tillsyn över den verksamhet som bedrivs av depositionsbanker och deras säkerhetsfonder, kreditinstitut som avses i lagen om finansieringsverksamhet (1544/91), fondbolag, värdepappersförmedlingsföretag, fondbörser, sammanslutningar av värdepappersförmedlare som bedriver i 3 kap. 13 § värdepappersmarknadslagen (495/89) nämnd avtalsmarknadsverksamhet eller annan offentlig handel med värdepapper, optionsföretag, förmedlare och marknadsгарanter på options- och terminsmarknaden, mäklare, utländska kreditinrättnings representationskontor och filialkontor samt värdeandelsföreningen, det andelslag som har hand om aktiecentralregistret och registeransvariga som har koncession för värdeandelregister och förvaltningen av de stiftelser som avses i 6 § lagen om ombildning av sparbank till bank i aktiebolagsform (/) utövas av en bankinspektion som lyder under finansministeriet.

Denna lag träder i kraft den

1992.

